

ság ilyen esetben páncélromboló fegyverekkel először a harckocsik leküzdését, azután pedig a kísérő ellenséges gyalogság megsemmisítését gyakorolja.

Mindkét áthaladásnál ki kell oktatni a gyalogságot, hogy fegyvereit és lőszerét a lövészárkok és lövészkút legmélyebb pontjára kell helyeznie, nehogy azok megrongálódjanak.

Külön foglalkozáson kell oktatni a legénységnek és tiszthelyetteseknek a harckocsin való szállítás, valamint az ellenséges harckocsikra való fel és legrás fogásait. Előfordul harcközben, hogy a megrendült ellenséget harckocsikkal kell üldözni s visszavonulási útját elválni. Ilyen esetekre való tekintettel gyakorolni kell a szállítás közben való tüzelést géppisztolyból, kézigranátdobást és az ellenséges védőállások gyors megszállását.

Tisztekkel külön kell foglalkozni ezeken felül. Alkalmazó megbeszéléseken súlykoltatni kell:

1. A lövészegység parancsnokának elhatározását a harckocsi-egységek alkalmazására,
2. a lövészegység parancsnokának parancsát a harckocsik számára együttműködés szempontjából,
3. együttműködés megszervezését a gyalogság, harckocsizók, tüzéség és egyéb fegyvernemek között,
4. összeköttetés megszervezését a lövész és harckocsi-egységek között és
5. harckocsi-egységek új feladatra való bevetését harc közben.

Az alkalmazó megbeszélések először terepasztalon, majd később ismeretlen terepen bonyolítandók le.

Székely Tibor

A gyalogos harc kiképzésének legfontosabb elemeiről.

(Megjelent az Orosz Katonai Szemle 1946. évi 2. számában.)

M. Golovincsin vezérőrnagy alább ismertetett cikkében bírálja „A gyalogos harc kiképzésének legfontosabb elemei“ tárgy körben Fedoszejev ezredes által lefektetett elveket.

A cikk írójának egyetért ama véleményével, hogy mily céltudatossággal kell a gyalogos harcost kiképezni és pedig a legkevesebb energiapazarlással. Vannak azonban kérdések, melyeket nem bírál el helyesen. Néhány ezek közül a mi szempontunkból különösen fontos és ezekre bátorkodunk néhány megjegyzést tenni.

A gyalogos harc kiképzés legfőbb elemét jellemezve rámutatott azokra a nehézségekre, melyekkel a gyalogosnak meg kell küzdeni, a szerző viszont elhallgatja azokat a nehézségeket, amelyekkel a páncéltörőknek, géppuskásoknak, aknavetőknak kell megküzdeni. Nem mutat rá oly gyalogosok munkájára sem, kiknek mint tüzér

kisegítőknak az ágyúkat egyik tüzelőállásból a másikba kell gördíteni, vagy a páncélosok kisegítőinek munkáira, kiknek az akadályok áthaladásánál kell közreműködni.

A *kúszás*. A szerző véleményével egyetért, hogy a kúszás igen nehéz dolog és ezt a gyalogosnak gyakorolni kell. Nem lehet semmiképp sem egyetérteni azzal, hogy a „kúszás a legtöbb esetben igen alkalmas eszköz arra, hogy a gyalogost elkedvetlenítse“. A kúszás gyakorlása feltétlen szükséges, a háborúban gyakran fordul elő, hogy kúszással hajtjuk végre a mozgást. Az előrejutásnak a legeredetibb módja a futás. A gyalogos helyesen megszervezett és jól begyakorolt futásával bizonyos körülmények között a veszteséget teljesen elkerüli. Helyes összhangban alkalmazott saját tüzéségi és aknavető tűz csaknem mindig biztosítja a gyalogos előremozgását, sőt lehetővé teszi, hogy egész rajok szökelve előrejussanak.

A *beásás támadásban*. Kétségtelen, hogy a gyalogosnak meg kell kedvelni az ásót és gyakorolni kell a vele való bánást, hogy képes legyen a kívánt helyen és gyorsan magát a földbe beásni, még a tűzzel pászttázott területen is. A parancsnok, sőt a harcos is találhat oly utat az ellenség felé való mozgásra, hogy nem lesz szüksége arra, hogy magát beásssa, mert a terep az ellenség megfigyelése és tüze elől eltakarja. Ilyen utat értékelni kell, mert az ily úton való mozgással a harcos megrövidíti az időt, gyorsabban megközelíti az ellenséget és ezzel a meglepetést lehetővé teszi, ami a harc sikerének elengedhetetlen alapját képezi. Ezen felfogást oltuk be a gyalogosba és hívjuk fel a figyelmét a mozgáshoz szükséges út kiválasztására, tanítsuk meg a helyes álcázásra és a környező terephez való alkalmazkodásra.

Tankok elől való rejtőzés.

Fedoszejev ezredes javasolja, hogy a tankok elől való rejtőzés céljából a harcos csupán oly mély árkot ásson, hogy „a harcos teste alig legyen mélyebben, a föld felszínénél“.

Ez a javaslat nem szívlelhető meg, mert ha a tank egyik fogaslánca áthalad ily árkon, akkor minden bizonnyal széjjelnyomja az abban lévő harcost fegyverével együtt.

A páncélosok elleni védelemre, mint a gyakorlat mutatja leghatékonyabb, ha a páncélos várható támadási irányára merőlegesen 70 cm mély és 50 cm szélességű árkot ássunk. Ily árkot a tank fogaslánca nem dönti be és a legrosszabb esetben az abban fekvő harcost a föld csak beszórja. A harctéren eredményesen használták a keskeny, de mély árkot; hegyes szög formájában ásva.

Az akadályokon való áthaladás.

Fedoszejev ezredes szerint az átkúszás és kapaszkodás legalkalmasabb arra, hogy az akadályon át juthassunk. Az ilyen meghatározás csak félig helyes. Ezek a módok csak felderítésnél, másodrendű szakaszok támadásánál és csak egyes külön esetekben alkalmazhatók; a súlypontban való támadásnál helytelen volna a harcosoknak megengedni, hogy az akadályokon való áthaladásnál feküdjenek le.

Az ellenséges akadályok rendszeresen csupán 50—70 m-es árkok, sőt gyakran csak mellvéd árkok és így az ebben való tartózkodás veszélyes a támadóra. Ha a raj bele is fekszik csak azért, hogy nyomban át is másszon rajta, ez nem azt jelenti, hogy a támadás üteme gyengült. Az árokban fekvő gyalogost ellenséges tűzben az árokból előrerendelni igen nehéz és nem is mindig célszerű. Ily módon támadásban a kúszást, átmászást és kapaszkodást nem lehet az akadályokon való átjutás főmódszere közé számítani. A gyalogost meg kell tanítani, hogy ugrással, futással, kúszással jusson át az akadályokon.

Kézigránátdobás.

Fedozejev ezredes javasolja, hogy a kézigránátdobást fekvő helyzetről kezdjük gyakorolni. Véleményünk szerint ez az eljárás helytelen, mert általánosan elismert kiképzési eljárásoknál mindig fokozatosan térünk rá.

Ezen cikk a gyalogos tiszteknek minden bizónnyal módot nyújt arra, hogy a harcokcsiképzés elemeiről elmélkedjenek, véleményüket megalkossák és a háborúban szerzett gazdag tapasztalataikat a harcosok kiképzésére megfelelően értékesítsék.

Désy Károly

A Vörös Hadsereg páncélos és gépesített csapatai

(Orosz Katonai Szemle 1945. évi 18. számában, Kovalov G. altábornagy cikke nyomán.)

A második világháború haditapasztalatai és azok kiértékelt eredményei a nagyhatalmak szakirodalmában csak igen gyéren látnak napvilágot. Ezért különösképpen értékes Kovalov G. páncélos altábornagy rövid cikke, amelyet a Vörös Hadsereg páncélosainak fejlődéséről és alkalmazásáról írt.

I.

Kovalov altábornagy őszintén feltárja, hogy míg az első világháborúban a szövetségesek hadereje már rendelkezett harcokcsi csapatokkal, amelyek a hadműveleteknél eredményesen közre is működtek, addig nemcsak a volt orosz hadseregben, hanem az 1919-es Vörös Hadsereg felszerelésében sem voltak harcokcsik, legfeljebb — szákmány útján szereztek — jelentéktelen számban.

Amíg az egész világ a háborúra készült, a Szovjet békés termelést folytatott és így 1929-ig csupán a fentemlített jelentéktelen számú harcokcsival rendelkezett. Azonban figyelemmel kísérve a világ katonai felkészültségét és háborús erőfeszítéseit, beleértve a spanyolországi háborút — ahová közismerten minden állam elküldte megfigyelőit és kipróbálta új fegyvereit — így a Szovjetben 1929-től 1939-ig 10 különböző típusú harcokcsi gyártásán kísérleteztek, melyeket a hazai iparban állítottak elő. A világeseményekkel lépést tartva, a meglevő harcokcsi típusok korszerűsítésében a Szovjet sem maradhatott el és magas